

Het was uiteindelijk meer hoop dan nieuwsgierigheid geweest die Philippe naar deze landerijen net buiten een Nederlands dorp gedreven had. Hij stond voor een gigantisch landhuis omringd door bomen waarvan de omtrekken versmolten in de warme zomernacht. Nog één keer bestudeerde hij de briefkaart die hij vorige week in de bus gevonden had en die hij nu in zijn hand geklemd hield. De afgelopen dagen had hij de boodschap telkens opnieuw herlezen. Het was een blanco briefkaart, de achterkant beschreven met keurige kleine letters. Philippe had geen codes kunnen ontdekken of andere aanwijzingen over deze stem uit het graf. Hij had er zelfs aan geroken. Een postzegel ontbrak.

*Philippe, kom zondagavond laat naar me toe op onderstaand adres. Zeg geen woord tegen wie dan ook, anders komt de belofte die ik je ooit deed alsnog in gevaar. Breng deze briefkaart mee, die mag niet in andere handen vallen. Tot dan. John.*

De tekst herinnerde hem aan de verbondenheid die vanaf het begin als een onzichtbaar koord tussen hen in had gehangen. John en Philippe, onderwijzer en leerling. Later, haast vader en zoon. De overdracht tussen generaties.

John was de man die hoop gaf.

Met pijn in zijn hart dacht hij terug aan de laatste keer dat hij John in leven had gezien, een half jaar geleden op de avond van het gala. De stemming was uitbundig geweest.

Iedereen schitterde van blijdschap, John had alle aanwezige dames om beurten ten dans gevraagd en de heren keken trots toe. Twee dagen later: een explosie, verwoeste dromen en een koelcel in het politielaboratorium. John was verworpen tot zwartgeblakerd lijk waarvan de botten nauwelijks bedekt werden door het verbrande vlees, stinkend naar olie. En nu: levend?

Hij trok aan de gietijzeren knop naast de voordeur. Ergens in het huis tingelde een belletje. Een lamp hoog boven hem ging aan en er klonken voetstappen. Philippe voelde zijn maag samentrekken. Als dit echt John was, wilde hij weten hoe dit staaltje Houdini-achtige ontsnappingskunst in elkaar stak, maar eerst gingen ze elkaar omhelzen als twee Gallische broeders. Dat was zeker.

De deur zwaaide open. Een silhouet stak scherp af tegen het licht en Philippe moest zijn ogen even toeknijpen. Het onmogelijke materialiseerde zich. John stond voor hem, superieur als altijd. Een moment nam Philippe de gelaatstrekken in zich op, de spitse kin, de magere wangen, het hoge voorhoofd.

Hij stapte naar voren met zijn armen wijd opengesperd, maar werd tegengehouden door iets scherps dat in zijn buik duwde. Verbaasd zag hij dat het een mes was, haast zo lang als een zwaard. John's ogen drukten geen vriendschap of zelfs maar herkenning uit. Enkel leegte. Philippe's mond opende zich, maar toen ramde John het glimmende staal hard in zijn buik. Dubbelklappend van pijn werd hij naar achteren gesmeten en hij landde met het gezicht tegen het grind. Zijn handen zochten zijn navelstreek en hij keek omlaag. Tussen zijn vingers sijpelde bloed.

*Mei*

Victor van Zanten liep de kantoortuin op met de stijve tred van iemand die hier gisteravond nog, in alle eenzaamheid, het licht had uitgedraaid. Nu was het de ochtend van een nieuwe dag en hing hij het jasje van zijn krijtstreep op in de garderobekast. Zijn spieren protesteerden toen hij ging zitten en de computer weer tot leven bracht. Aan sporten kwam Victor al lang niet meer toe. Het bureau lag vol papieren, foto's en notities.

*Another day, another dollar.*

De zaken gingen slecht bij de bank Acorn Brothers in Rietschoten. Hijzelf was beginnend *private banker*, achtentwintig jaar oud en nog maar pas bij Acorn, aangesteld om aandelen en effecten aan nieuwe klanten te verkopen. Omdat tegenwoordig niemand meer reageerde op brieven, advertenties of andere reclame-uitingen, had Victor besloten dat er drastischer maatregelen nodig waren. Vanaf deze plek had hij daarom de afgelopen maanden honderden mensen gebeld, maar tot nu toe met volstrekt gebrek aan succes. De meesten blaften hem af of verbraken de verbinding zodra ze hoorden namens wie hij belde en waarom.

Gemiddeld duurde het ten minste een jaar, wist hij van collega's, om een geheel nieuwe portefeuille van rijke families op te bouwen. Hij betwijfelde of de bank hem die tijd zou gunnen. Waarschijnlijk niet. De aandelenmarkt was als een hond die in zijn eigen staart beet met elke dag lagere koersen. Gebrek maakt hongerig en de wolven in het hoofdkantoor in Londen, die Victor en zijn collega's met provisie-inkomsten moesten voeden, hadden weinig geduld. Bij de volgende sanering zou hij een makkelijke prooi vormen.

Niemand mist ooit de beginnening. Nog zes weken, hooguit een kwartaal, schatte Victor in, dan stond hij op straat, tenzij hij eerder het tij kon keren.

Hij liep zijn namenlijst door, die gerangschikt was van 'heel erg rijk in Rietschoten' tot 'iets minder heel erg rijk'. Van elke *prospect* had hij een dossier aangelegd. Zijn blik bleef hangen op nummer 240. De familie Bastiaanse stond op het belijstje voor vandaag. De foto op het plastic dossierhoesje liet een vrouw zien van middelbare leeftijd met sprankelende ogen en kastanjebruin haar. Henrica Bastiaanse omarmde een man met een gerimpeld gezicht, die keek alsof hij na al die jaren zijn geluk nog steeds niet geloven kon. De foto was tijdens een receptie genomen. Victor had hem uit een *societytijdschrift* geknipt.

Hij dacht terug aan de eerdere vruchteloze telefoontjes naar hun landhuis, verborgen in de bossen. De brieven die hij had gestuurd en waarop hij nooit antwoord had gekregen. De vele uren die hij had besteed aan zoeken door allerlei dossiers en registers.

'Ik weet bijna alles over u,' zei Victor tegen de foto, van waar Henrica Bastiaanse vrolijk naar hem terugstaarde, 'meer dan uw echtgenoot, ondanks uw vijftwintig jaar samen. Genoeg om jullie kinderen de schrik van hun leven te bezorgen.' Hij belde het nummer en een lichte schok ging door hem heen toen een vrouw opnam.

'Met Henrica Bastiaanse.'

'Mevrouw Bastiaanse, u spreekt met Victor van Zanten van de bank Acorn Brothers hier in Rietscho-.'

'Sorry, geen interesse. Ik kan het me niet meer veroorloven met een bank te praten, meneer Van Zanten. De laatste keer kostte me dat mijn halve vermogen. Nog één zo'n gesprek en ik ben failliet. Goedemorgen.'

'Niet zo snel, alstublieft. Heeft u mijn brieven gelezen? Die...'

'Ik heb ze niet gelezen omdat alles wat uit een bankenvelop komt ongeluk brengt en lage beurskoersen tot gevolg heeft. Eén bank is genoeg. Zonder banken zou het leven trouwens sowieso beter zijn. Mijn man en ik hebben geen behoefte om met een vreemdeling onze zaken te bespreken.'

'U bent geen vreemde voor mij, mevrouw Bastiaanse. En ik ben anders dan alle andere bankiers. Ik weet dat uw man nooit thuis is omdat hij veel moet reizen voor zijn bedrijf in dakkapellen. U bespreekt uw zaken met accountants en advocaten die veel in rekening brengen, maar weinig opleveren. U heeft twee originele van Gogh's aan de muur hangen, u onderhoudt zelf de tuin van uw kapitale villa die onlangs voor bijna drie ton is gerenoveerd, en u draagt de verantwoordelijkheid voor drie kinderen in de leeftijd van achttien tot tweeëntwintig jaar. Verder...'

'Een ogenblik. Zeg, hoe weet u dit allemaal?' Ze klonk geschokt en dat verbaasde Victor niet. Hij zou het zelf ook raar vinden als hij werd gebeld door een onbekende die allerlei persoonlijke details over hem wist.

'Enkel publiek toegankelijke informatie, mevrouw. Bevolkingsregisters, interviews die u en uw man ooit gaven, de roddelpers, Kamer van Koophandel, dat soort bronnen. U moet begrijpen, Mevrouw Bastiaanse, dat ik geen keus had. Banken als de onze hebben steeds weer nieuwe klanten nodig, anders kunnen we de tent hier wel sluiten, en de mensen komen niet uit zichzelf naar ons toe. Ik ben achtenentwintig jaar, heb Bedrijfskunde gestudeerd en hier nog niet zo lang geleden begonnen. Acorn Brothers richt zich op het hoogste segment van de markt. Alleen koopt niemand nog aandelen na de schandalen van de laatste tijd. Ze gaven me een lijst relaties die iedereen kent, maar die niemand wil. Zeurpieten, klagers, vermogende mensen die hun geld alleen op een spaarrekening willen zetten, u begrijpt wat ik bedoel. Daar kon ik helaas niets mee en dus bel ik mensen zoals u zelf.'

'Dat is vervelend voor u, maar...'

'Lang geleden kwam u naar Nederland, op de vlucht voor het Russische leger. De Praagse Lente bracht kogels. Uw ouders bleven in Tsjechië, maar vielen kort daarna weg. U heeft hier op succesvolle wijze een eigen leven opgebouwd, mevrouw Bastiaanse, en daar mag u trots op zijn. Maar weet uw huidige bank daarvan? Informeren ze u hoe te beleggen in nieuwe democratieën? Neemt iemand u mee naar bijeenkomsten van denktanks die bestaan uit bevlogen, invloedrijke persoonlijkheden, waar gepraat wordt over hoe een individuele gift het lot van velen kan veranderen? Acorn Brothers doet dat wel, als u wilt samen met u. Bent u zich bewust van wat u met uw kapitaal kunt doen voor de jonge Henrica's van vandaag?' Een zucht klonk aan de andere kant van de lijn. 'Meneer Van Zanten, ik stel niet langer prijs op dit gesprek.'

'Dertig jaar geleden kwam u Karel Bastiaanse tegen. Hij was toen al succesvol ondernemer. U maakte zich in zijn bedrijf onmisbaar binnen de verkoopdivisie, ging mee naar klanten, en besprak met hem de cijfers 's avonds tussen de lakens. Een jaar later was u de nieuwste mevrouw 'dakkapel'. Karel kocht een Harley en liet zich Charles noemen omdat u dat interessanter vond klinken. U haalde hem over om naar Rietschoten te verhuizen, want hier wonen meer miljonairs dan muizen. Vandaar overigens dat onze bank zich lang geleden ook op deze plaats vestigde. Wij zitten aan de Kastanjelaan in een monumentaal pand; heel mooi gerestaureerd. Kan ik u overhalen bij ons een kop koffie te drinken? Wat dacht u van een nieuwe start bij een nieuwe bank?'

'Meneer van Zanten, ik...'

'Zeg maar Victor.'

'Victor, ik zweer dat zolang Charles en ik leven wij nooit één aandeel via jullie bank zullen kopen. En nu...'

'Een laatste moment nog, alstublieft.' Hij haalde diep adem.

Deze vis, de grootste die hij de afgelopen maanden aan de haak had gehad, kon ieder moment wegzwemmen. Het was alles of niets, nu. 'Acorn Brothers is een bank met historie, mevrouw Bastiaanse. Driehonderd jaar geleden opgericht in Londen en nog altijd in handen van de oorspronkelijke familie. Zeer exclusief. In Nederland hebben wij daarom slechts deze ene vestiging. Wij komen alleen ons bed uit voor vermogens van tien miljoen euro of meer. We hebben ook een afdeling betalingsverkeer. Betalingen via een door u opgerichte stichting voor liefdadigheid kunnen in twee dagen een zeker tehuis voor gehandicapten in Praag bereiken. U weet ongetwijfeld welk tehuis ik bedoel. Uw man hoeft nergens van te weten.'

Hij hoorde een licht gehijg in zijn oor. 'Hoe... mijn God, zelfs dáár ben je achter gekomen. Niemand in Nederland weet dit.'

'Het was eenvoudig, mevrouw. Van al mijn mogelijke klanten vraag ik de persoonsgegevens op; het is verbazingwekkend hoeveel mensen zich anders voordoen dan ze in werkelijkheid zijn. Via de ambassade kon ik uw uittreksel van het bevolkingsregister bemachtigen. Een zeer lezenswaardig document. Twee maanden voor vertrek uit Praag beviel u van een zoon, Jonathan.'

Het gehijg werd luider en resulteerde uiteindelijk in een jankende geluidsexplosie. 'Jonathan was zwaar gehandicapt, eigenlijk een plant! Ik stond voor een keuze, een nieuw leven. Er was geen tijd. Het instituut bood aan...'

Victor vreesde even dat hij te ver was gegaan. De vrouw leek hysterisch te worden, en hysterische mensen kopen geen aandelen.

'Mevrouw Bastiaanse, u had volkomen gelijk. Iederéén moet keuzes maken. U koos voor ambitie, en kijk waar het u heeft gebracht. Uw droom kwam uit.'

Nu kunt u tegelijk uw zoon en andere kinderen helpen en mijn eigen droom een zetje geven. Uw keuze.'

'Je gaat te snel, Victor. Ik moet nadenken of ik de politie ga bellen of een rekening bij je zal openen.'

'Wat u ook besluit, uw geheim is veilig bij mij en dat is meer dan de politie kan beloven; als u met hen praat, weet binnen een paar dagen heel Rietschoten alles over Jonathan. Ik daarentegen bereik mijn doel nooit over de rug van andere mensen.'

'Dat klinkt nobel, Victor, en wellicht geloof ik het ook nog - waarschijnlijk niet. Ik moet hier over nadenken. Geef me je telefoonnummer.'

Hij gaf zijn nummer, bedankte haar vriendelijk en hing op. Een paar minuten later belde ze al terug, haar stem vol woede.

'Victor, ik pik het niet dat iemand in mijn leven graaft, mysteries van vroeger opduikt en daar voordeel uit probeert te halen. Wat je achtergrond ook is, je bent ver verwijderd van wat ze je ooit leerden. Maar dit soort spelletjes worden niet met mij gespeeld. Ik maak je kapot, Victor. Je carrière is over.'

'We moeten allemaal veranderen als we iets willen bereiken, mevrouw. Daarbij sneuvelen soms heilige huisjes.' Victor groef in het plastic mapje en haalde een verzameling foto's tevoorschijn die hij zorgvuldig over het bureau uitspreidde. Henrica Bastiaanse in gezelschap van een lid van een Europees vorstenhuis, haar ogen zoekend naar de camera. Henrica Bastiaanse in bikini aan boord van een zeiljacht tussen andere mooie mensen. Er waren zeker tien van dergelijke opnames. Toen kwam de foto die hij zocht: een klein portret, een zwart-wit opname, duidelijk lang geleden genomen. Het gezicht was wat smaller en de uitdrukking was die van een jongere vrouw, maar de ogen straalden precies zoals op de latere foto's. 'Bij modeshows, feestelijke openingen en recepties zit u stevast op de eerste rij, genietend van de aandacht.'



Op hoeveel voorpagina's stond dat schitterende kastanjebruine haar wel niet, zonder één draadje grijs? Iedereen denkt dat dit uw eigen kleur is, geverfd natuurlijk, maar toch. U bent ook ver verwijderd van vroeger, mevrouw Bastiaanse. Ik heb een oude paspoortfoto gevonden. In werkelijkheid bent u blond.'

'Ja, maar... ik...' Een moment was het stil. Victor probeerde zich de implicaties voor te stellen als dit in haar wereld bekend zou worden, maar zijn fantasie schoot hiervoor hopeloos te kort. Een vulkaanexplosie kwam nog het meest in de buurt.

'Het ziet ernaar uit dat we tot elkaar veroordeeld zijn, Victor. Ik kan het me niet veroorloven dat iemand zoveel over me weet. Maar je komt hier niet mee weg zonder zelf een prijs te betalen.'

'Mag ik een voorstel doen? De bank Acorn Brothers doet een donatie van twintigduizend euro aan dat tehuis in Praag. En u komt volgende week naar ons toe om te praten over vermogensbeheer.'

'Je gaat te snel. Is er geen andere oplossing te vinden; een regeling tussen ons beiden waar verder niemand van weet?'

'Niet als er een toekomst moet zijn voor ons allebei, mevrouw.'

'Je bent een klootzak, Victor. Ik meld me volgende week.'

Victor hing op en maakte een aantekening. Een dikke bankier die inmiddels aan het bureau naast hem was gaan zitten, keek grinnikend op.

'Dat was vast mevrouw Bastiaanse,' zei hij. Julius van Maaren was tien jaar ouder en zeker dertig kilo zwaarder.

'Je raadt het,' zei Victor.

'En ze wilde niet langskomen voor een kop koffie?'

'Vandaag niet. Nogmaals in de roos. Je bent een ziener.'

Julius' vader was een van de rijkste mensen in het dorp. Met diens vermogende vrienden als klant had Julius zijn positie bij de bank algauw onaantastbaar gemaakt. Hij wreef gewichtig over zijn onderkin.

'Onze klanten gedragen zich behoorlijk wispelturig, de laatste tijd. Veel van hen houden de boot af. Terwijl dat nog maar enkele jaren geleden volkomen anders was. Toen sméékten ze praktisch om aandelen. De hoorn des overvloed daalde niet op ons neer; het was een zondvloed!'

Victor haalde zijn schouders op. 'Heb je niets anders te doen dan mij met vervlogen dromen lastig te vallen? Als bankier heb je tegenwoordig minder aanzien dan Enron's accountant. Op feestjes vertel ik dat ik erotische hulpmiddelen verkoop, dat voorkomt een hoop geruzie.'

Julius legde zijn vingertoppen tegen elkaar. 'Ik ruzie nooit over mijn vak, Victor. En met mijn klanten heb ik een band, omdat wij samen de goede en de slechte jaren hebben meegemaakt. Maar jij bent hier pas en kent geen hond. Erger nog, geen hond kent jou.' De varkensogen van de bankier staarden Victor aan alsof hij hem voor het eerst zag.

'Eigenlijk twijfelen wij eraan of jij hier wel past, Victor. Je lijkt het bankieren niet van nature in je te hebben. Had je misschien arme ouders?'

'Bij mijn geboorte is er helaas geen gouden lepelrek in mijn mond gevonden. Sorry.'

'Achter jouw streepjespak schuilt volgens ons een onafhankelijke geest. Dat maakt je creatief, en op lange termijn mogelijk zelfs succesvol, maar ook onvoorspelbaar. Potentieel gevaarlijk.'

'Alles is toegestaan in liefde, oorlog en het bankiersvak, zolang de mevrouwen Bastiaanse van deze wereld de aan- en verkoop van hun aandelen maar via mijn provisierekening laat lopen.'

'Dat is jouw - onorthodoxe - mening.' Julius leunde naar achteren en zijn stoel protesteerde krakend. Hij woog geen gram minder dan honderd kilo, wat veel te zwaar was voor iemand van zijn lengte. Julius sportte nooit en rookte sigaren.

Zijn favoriete tijdsbesteding was lunchen met klanten; als het kon iedere dag van de week. Hij zwaaide filosofisch met een vulpen. 'Laten we eerlijk zijn. Die methode van je, het willekeurig benaderen van miljonairs, is tot mislukken gedoemd. Ze past ook niet in de traditie van deze bank, waarin de opbouw van langdurige relaties centraal staat.'

Victor zag dat Julius zijn vlezige handen over zijn buik vouwde als een moeder die haar kind beschermt. 'Geef je klanten aan mij, Julius, ik doe er meer mee dan ze volstoppen met eten en drinken.'

'Jij bent een briljant bankier, Victor. En ik ken iedereen in Rietschoten. Jou en mij ontslaan ze als laatsten.' Julius ging gniffelend verder met zijn werk.

Victor zuchtte. Julius had natuurlijk gelijk. Eigenlijk had hij bij Acorn Brothers niets te zoeken. De meeste mensen die hij had leren kennen tijdens zijn studie zaten nu bij grote bedrijven, waar ze carrière maakten door hielen te likken en politiek te bedrijven. Maar zijn echte maatjes hielden niet van protocol en platgetreden paden, en waren meteen hun eigen bedrijf begonnen. Victor zelf had gedacht dat hij, door eerst bij een kleine bank te gaan werken, in een paar jaar veel ervaring zou opdoen zodat hij snel alsnog hun voorbeeld kon volgen. Nu dreigde ontslag voordat hij nauwelijks een halfjaar in dienst was.

Hoe dom kon je zijn?